

BAĞ TRİPSLERİ

Bağ tripsi [*Anaphothrips vitis* Priener (Thys.: Thripidae)]

Asma tripsi [*Drepanothrips reuteri* Uzel (Thys.: Thripidae)]

Bağ kahverengi tripsi [*Haplothrips globiceps* Bagnall (Thys.: Phlaeothripidae)]

1. TANIMI VE YAŞAYIŞI

Erginlerin bir çift dar yapılı kanatları vardır. Ön ve arka kanatlar basit damarlıdır. Kanatların etrafı saçak şeklinde kıllarla çevrilidir. Larva ve erginlerin ağızları törpüleyici emicidir. Tripslerin yumurtaları gözle görülemeyecek kadar küçüktür. Yumurtalardan çıkan larvalar da çok küçük olup kanatları yoktur (Şekil 181).

Şekil 181. Trips ergini (a), birinci dönem larvası (b) ve ikinci dönem larvası (c).

Bağ tripsi (*Anaphothrips vitis*): Ergin dişi 0.9-1.0 mm boyunda, açık sarı renklidir. Baş beyazımsı, nokta gözler portakal rengindedir. Antenler 8 parçalıdır.

Asma tripsi (*Drepanothrips reuteri*): Ergin dişi 0.6-0.7 mm boyunda açık sarı renklidir. Baş açık renkli, nokta gözler kırmızıdır. Antenler 6 parçalıdır

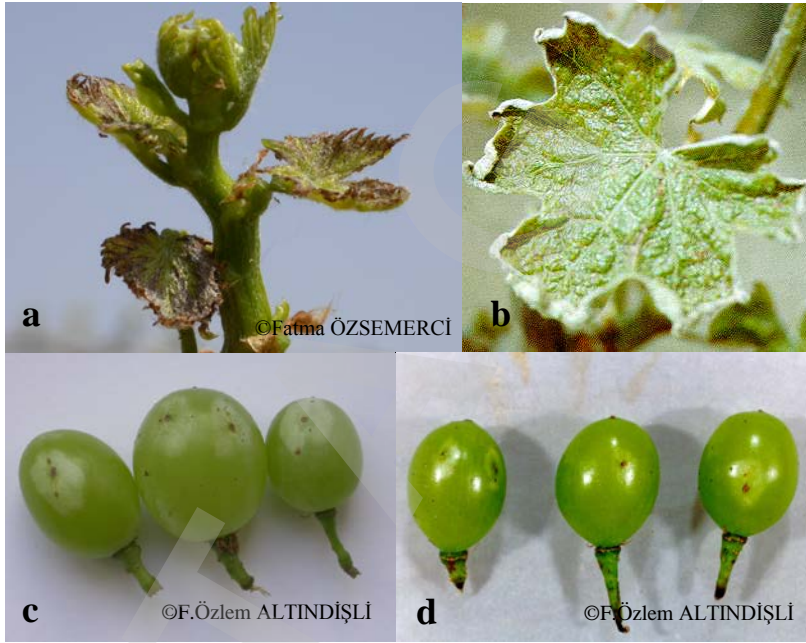
Bağ kahverengi tripsi (*Haplothrips globiceps*): Ergin dişi 1.0-1.4 mm boyunda olup vücudu kahverengidir. Antenler 8 parçalıdır.

Kışı ergin halde asma kabukları altında ve toprakta bitki artıkları arasında geçirirler. İlkbaharda gözler uyanmaya başlarken yeni oluşan yapraklara geçerler. Erginler yumurtalarını yapraklara ve tomurcukların içine gömer veya üzerine bırakır. Yeni çıkan larvalar da ergin gibi beslenir. Yılda 2 veya daha fazla döl verir.

2. ZARAR ŞEKLİ, EKONOMİK ÖNEMİ VE YAYILIŞI

Bağ alanlarında yaygın olarak rastlanır ve bağın önemli zararlıları arasında yer alırlar. İlkbaharda gözlerin açılması ile birlikte görülür, vejetasyon süresince zararlarına devam ederler. Yaprakların özsuğunu emmek suretiyle onların kurumasına ve dolayısıyla da ürünün azalmasına neden olurlar. Manisa ilinde tripslerin yapraklarda meydana getirdiği zarar oranının %44 olabileceği saptanmıştır.

Thripsler bağda sürgün, yaprak, tomurcuk, çiçek gibi genç dokulara yumurta koymak ve özellikle beslenmek suretiyle zararlı olurlar.

Şekil 182. Trips'in yapraktaki (a,b) ve tanelerdeki (c,d) zararı.

Gözlerin uyanmaya başlaması ile birlikte sürgünün içine giren erginler, genç yaprakların genellikle alt yüzünde beslenir. Epidermis hücrelerinin suyunu emerek boşaltırlar. Bunun sonucu genç yapraklar kıvrılır, kurur ve sürgünlerin büyümesi duraklar. Emilen yerler başlangıçta beyazdır, zamanla koyulaşır ve esmer bir renk alır. Emgi yerleri zamanla kurur ve yaprağın genel büyümesinden dolayı yırtılır, yaprak delik deşik olur ve düşer (**Şekil 182a,b**). Çiçek tomurcuğu saplarını da emerek çiçeklerin dökülmesine neden olurlar.

Taneler saçma iriliğine ulaştığında beslenmesi durumunda ileriki dönemlerde kabuk üzerinde deformasyonlar oluşur ve ürünün pazar değeri düşer (**Şekil 182c,d**).

Tripsler bağ alanlarının tümünde yaygın olarak bulunmaktadır.

3. KONUKÇULARI

Tripslerin asma dışındaki konukçuları, meşe, fındık, söğüt, kayısı, şeftali, erik, ceviz, birçok sebze, endüstri ve süs bitkileri ile yabancı otlardır.

4. DOĞAL DÜŞMANLARI VE ETKİNLİKLERİ

Parazitoitleri:

<i>Bochartia</i> sp.	(Acarina: Erythraeidae)
<i>Anystis baccarum</i> (Linn.)	(Acarina: Anystidae)

Predatörleri:

<i>Orius minutus</i> (L)	(Hem.: Anthocoridae)
<i>O. niger</i> Walff	(Hem.: Anthocoridae)
<i>Aeolothrips intermedius</i> Bagn.	(Thys.: Aeolothripidae)
<i>A. collaris</i> Priesner	(Thys.: Aeolothripidae)
<i>Scolothrips longicornis</i> Priesner	(Thys.: Thripidae)

Ancak bu doğal düşmanların gerek yayılışı ve gerekse popülasyon yoğunluklarının çok az olması nedeniyle bağdaki trips popülasyonuna etkili değildir.

5. MÜCADELESİ

5.1. Biyolojik Mücadele

Doğal düşmanların korunması ve etkinliklerinin artırılması için diğer zararlılarla mücadelede kimyasal mücadeleye alternatif metotlara öncelik verilmeli, eğer kimyasal mücadele gerekiyorsa, doğal düşmanlara yan etkisi en az olan bitki koruma ürünleri tercih edilmelidir.

5.2. Kimyasal Mücadele

5.2.1. İlaçlama zamanı

İlkbaharda bağın büyüklüğüne göre 20-50 asma kontrol edilir, gözlerde ve yeni açılmakta olan yapraklarda göz veya yaprak başına 2-3 adet trips saptandığında ilaçlama önerilir.

5.2.2. Kullanılacak bitki koruma ürünleri ve dozları

Bakanlık tarafından yayınlanan “Bitki Koruma Ürünleri” kitabında tavsiye edilen bitki koruma ürünleri ve dozları kullanılır.

5.2.3. Kullanılacak alet ve makineler

İlaçlamada, sırt pülverizatörü (mekanik, otomatik, motorlu), hidrolik bahçe pülverizatörü veya motorlu bahçe pülverizatörü kullanılır.

5.2.4. İlaçlama tekniği

İlaçların uygulanmasında asmanın yeşil aksamının tümünün ilaçlamasına özen gösterilmelidir. Tanelerin saçma iriliğinde olduğu dönemden itibaren zararlının popülasyonu takip edilmeli ve ilaçlama gerekiyorsa Salkım güvesi mücadelesi ile birleştirilmelidir.

6. UYGULAMANIN DEĞERLENDİRİLMESİ

İlaçlama yapılan bağda zararlı popülasyonu artmadıysa ve yeni oluşan yapraklarda zarar belirtisi görülüyorsa, kimyasal mücadele başarılı kabul edilir.